

Samrådsredogörelse

Sjöledning i Lygnern samt pumpstationer i Flohult och Dyrenäs.

Undersöknings- och avgränsningssamråd enligt 6 kap miljöbalken med särskilt berörda, allmänheten och myndigheter

Marks kommun, Teknik- och serviceförvaltningen

Ansökan om tillstånd enligt 9 och 11 kap miljöbalken

Fastighetsbeteckningar Sätilla S:2, S:3 m.fl., Marks kommun

2021-06-01

Viktor Larsson, projektledare

Innehåll

1	Administrativa uppgifter	4
2	Inledning	4
3	Sammanfattning genomförda samrådsaktiviteter	4
3.1	Myndigheter	4
3.2	Särskilt berörda	5
3.3	Allmänheten	5
4	Samråd med Länsstyrelsen i Västra Götaland och Samhällsbyggnadsförvaltningen (miljöenheten) i Marks kommun	5
4.1	Komplettering av samrådsunderlag	7
5	Skriftligt samråd och annonser	7
5.1	Myndigheter	8
5.2	Enskilda särskilt berörda och organisationer	8
6	Sammanställning av inkomna yttranden	8
6.1	Myndigheter	8
6.2	Särskilt berörda, organisationer och allmänhet	12
6.2.1	Organisationer	12
6.2.2	Särskilt berörda och allmänhet	12
6.3	Hantering av inkomna synpunkter mm	32
7	Övrigt	33

Bilagor:

Bilaga 1: Sammanfattande tabeller över genomförda samrådsaktiviteter.

Bilaga 2: Inbjudan till digitalt samrådsmöte till Länsstyrelsen i Västra Götaland och Samhällsbyggnadsförvaltningen (miljöenheten) Marks kommun.

Bilaga 3. Minnesanteckningar och PowerPoint från digitalt samrådsmöte till Länsstyrelsen i Västra Götaland och Samhällsbyggnadsförvaltningen (miljöenheten) Marks kommun. 2020-11-20.

Bilaga 4. Inbjudan till samråd på Marks kommuns hemsida.

Bilaga 5 Annonser i Göteborgs posten, Mark bladet samt Borås Tidning 2020-12-16.

Bilaga 6. Inbjudan till samråd via e-post till myndigheter och organisationer 2020-12-17.

Bilaga 7. Inbjudan med brev till enskilda särskilt berörda 2020-12-17.

Bilaga 8. Komplettering av samrådsunderlag via e-post till länsstyrelsen 2020-12-18.

Bilaga 9. Brev till fastighetsägare till fastigheter med bostäder på ett avstånd av 50 meter eller närmare från de områden inom vilka pumpstationer planeras att uppföras. 2021-02-24

Bilaga 10. Inbjudan med brev till Kvarndalens Samfällighetsförening 2021-03-03.

Bilaga 11. E-post från Naturvårdsverket 2020-12-21.

Bilaga 12. E-post från Havs och vattenmyndigheten 2020-12-27.

Bilaga 13. Yttrande inkommit via e-post från Göteborgs stad Kretslopp och vatten 2021-01-21.

Bilaga 14. Yttrande inkommit via e-post från Kungsbacka kommun. Förvaltningen för Teknik 2021-01-21.

Bilaga 15. Yttrande inkommit via e-post från Göteborgs Regionen Miljö och samhällsbyggnad 2021-01-22.

Bilaga 16. Yttrande i e-post från Kungsbacka kommun Bygg- och miljöförvaltningen 2021-01-22.

Bilaga 17. Yttrande e-post från Anne-May Engdahl Kassör Kvarndalens vägsamfällighet 2020-12-16.

Bilaga 18. E-post till Arvid Eklund följebrev och samrådsunderlag 2020-12-18.

- Bilaga 19. E-post till Lennart Frisch följbrev och samrådsunderlag 2020-12-18.
- Bilaga 20. E-post från Lennart Frisch med frågor 2020-12-18.
- Bilaga 21. E-post till Lennart Frisch svar på frågor ställda 2020-12-18 skickat 2020-12-21.
- Bilaga 22. E-post till Sandy Persson följbrev och samrådsunderlag 2020-12-21.
- Bilaga 23. Yttrande inkommit via e-post från Lennart Frisch + 24 personer 2021-01-22.
- Bilaga 24. Yttrande inkommit via e-post från Ragnar Hallgren 2021-01-22.
- Bilaga 25. Yttrande inkommit via e-post från Lygnerns vattenråd 2021-01-22.
- Bilaga 26. Svar på yttrande från Lennart Frisch + 24 personer 2021-01-21 skickat 2021-01-29.
- Bilaga 27. Yttrande inkommit via e-post från Lennart Frisch + 24 personer 2021-02-07.
- Bilaga 28. E-post till Lennart Frisch svar på frågor ställda 210207 skickat 2021-02-12.
- Bilaga 29. Yttrande inkommit via e-post från Lennart Frisch + 24 personer 2021-02-12.
- Bilaga 30. Yttrande inkommit via e-post från Lennart Frisch + 24 personer 2021-02-15.
- Bilaga 31. Svar yttrande från Lennart Frisch 2021-02-12 och 2021-02-15 skickat 2021-02-19.
- Bilaga 32. E-post kommunikation med Lennart Frisch 2021-02-24 till 2021-04-07.
- Bilaga 32b. Begärda handlingar som skickats till Lennart Frisch 2021-03-05 till 2021-03-31.
- Bilaga 33. Yttrande inkommit via e-post från Ragnar Hallgren 2021-03-01.
- Bilaga 34. E-post Kvarndalens vägsamfällighet 2021-03-11 samt svar e-post 2021-03-11.
- Bilaga 35. Yttrande via E-post Janne Sandin 2021-03-11.
- Bilaga 36. E-post till Ralph Håkansson 2021-03-16.
- Bilaga 37. E-post till Stefan Kaltén 2021-03-19 och 2021-03-26.
- Bilaga 38. Yttrande e-post Helene Smith 2021-03-13 och 2021-03-18 samt svar 2021-03-19.
- Bilaga 39. Yttrande Håkan Larsson och Susanne Ruus E-post 2021-03-19 svar 2021-03-22.
- Bilaga 40. Yttrande från Stefan Kaltén Dyrenäs 1_19 + ägare 10 fastigheter 2021-03-26.
- Bilaga 41. Svar yttrande Stefan Kaltén Dyrenäs 1_19 + ägare 10 fastigheter 2021-03-26.
- Bilaga 42. E-post yttrande från Christene Lindsten Skyman 2021-03-29 och 2021-03-31 samt svar 202-03-30.
- Bilaga 43. E-post Yttrande Bostadsägare Flohult och Dyrenäs 2021-04-09.
- Bilaga 44. E-post Yttrande Kvarndalens Samfällighetsförening 2021-04-09.

1 Administrativa uppgifter

Sökande	Teknik- och serviceförvaltningen, Marks kommun
Ort/Kommun	Dyrenäs, Flohult och Blåsås i Marks kommun
Kontaktperson	Viktor Larsson
Postadress	Marks kommun, 511 80 Kinna
Besöksadress	Boråsvägen 40, 511 54 Kinna
Telefon	Växel 0320-21 70 00
E-post	tsn@mark.se
Organisationsnummer	212000-1504
Fastighetsbeteckningar	Sätla S:2, S3 m.fl.

2 Inledning

Marks kommun har för avsikt att ansöka om tillstånd enligt 9 och 11 kap. miljöbalken för nedläggning av sjöledning i sjön Lygnern och för pumpstationer på land.

Nedläggning av ledningar utgör vattenverksamhet. Teknik- och serviceförvaltningen kommer att söka tillstånd hos Mark- och miljödomstolen i Vänersborg.

Pumpstationerna är inte tillståndspliktiga, men Teknik- och serviceförvaltningen avser att söka frivilligt tillstånd för dem enligt 9 kap. 6 b § miljöbalken. Ett sådant tillstånd innefattas normalt i tillståndet för avloppsreningsverket och anmäls vanligtvis hos tillsynsmyndigheten som en ändring. Teknik- och serviceförvaltningen anser dock att pumpstationerna, på grund av det nära samband de har med vattenverksamheten, bör prövas i samma process som sjöledningarna. Kommunen har därför i enlighet med 21 kap. 3 § miljöbalken för avsikt att söka tillstånd för pumpstationerna hos mark- och miljödomstolen.

För Lygnern gäller utvidgat strandskydd på 300 m enligt 7 kap. miljöbalken.

Teknik- och serviceförvaltningen gör bedömningen att den aktuella verksamheten inte kan komma att medföra betydande miljöpåverkan, se undersökning om verksamheten/åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (bilaga 3) i bifogad bilaga 8 (komplettering av samrådsunderlag via e-post till länsstyrelsen).

I denna samrådsredogörelse redovisas hur samrådet har gått till, vilka som bjudits in till samrådet och vad som framkommit under samrådet.

3 Sammanfattning genomförda samrådsaktiviteter

Nedan ges en sammanfattning av genomförda samrådsaktiviteter. Samtliga samrådsaktiviteter specificeras i en tabell i bilaga 1. Utskick, inkomna yttrande, svar på yttrande m.m. från samrådsaktiviteterna bifogas, bilaga 2-44. De olika samrådsaktiviteterna beskrivs mer utförligt i avsnitt 4-6 nedan.

3.1 Myndigheter

Digitalt samrådsmöte har hållit med Länsstyrelsen i Västra Götaland och Samhällsbyggnadsförvaltningen (miljöenheten) i Marks kommun 2020-11-20.

Skriftligt samråd har hållits med följande myndigheter och organisationer, e-post 2020-12-17:

- Göteborgs stad Kretslopp och vatten
- Göteborgsregionen
- Havs- och vattenmyndigheten

- Naturvårdsverket
- Kungsbacka kommun
- Lygnerns vattenråd
- Lygnernregionens FVOF (brev 2020-12-17).

3.2 Särskilt berörda

Skriftligt samråd har skett med särskilt berörda fastighetsägare för sjöledningarna och pumpstationerna, brev 2020-12-17. Med särskilt berörda fastighetsägare avses fastighetsägare till de fastigheter där sjöledningen och ledningar fram till pumpstationerna förläggs samt pumpstationerna uppförs. Berörda fastigheter och ägare framgår av sändlistan i bilaga 7.

Skriftligt samråd har även hållits med särskilt berörda ägare till fastigheter med bostäder på ett avstånd av 50 meter eller närmare från de områden inom vilka pumpstationer planeras att uppföras, samt berörd vägförening (Kvarnadalens samfällighetsförening), brev 2021-02-24. Berörda fastigheter och ägare av dessa framgår av sändlistan i bilaga 9.

3.3 Allmänheten

Annonsering har gjorts i Mark bladet, Göteborgsposten och Borås Tidning, 2020-12-16.

Inbjudan till samråd har också skett via Marks kommuns hemsida, 2020-12-16 till 2021-04-12.

4 Samråd med Länsstyrelsen i Västra Götaland och Samhällsbyggnadsförvaltningen (miljöenheten) i Marks kommun

Ett digitalt samrådsmöte via Teams hölls med Länsstyrelsen i Västra Götaland och Samhällsbyggnadsförvaltningen (miljöenheten) i Marks kommun den 11 november 2020.

Inbjudan till samrådsmötet skickades ut via Teams 2020-11-20. Ett samrådsunderlag bifogades inbjudan, se bilaga 2. Mötesanteckningar samt visade PowerPoint-bilder från samrådet finns i bilaga 3.

Vad som framkom i samrådet med myndigheter sammanfattas i tabellerna 1 och 2 nedan, länsstyrelsen respektive samhällsbyggnadsförvaltningen synpunkter.

Tabell 1. Länsstyrelsens synpunkter.

Synpunkter kommande ansökan, sammanfattning	Sökandens kommentar
I MKB bör man beakta påverkan på vattenväxter i högre grad framförallt om det blir aktuellt med schaktning.	Beaktas vid framtagandet av ansökan och teknisk beskrivning och liten MKB/MKB. Kompletterande bottenfaunaundersökningar har genomförts och kommer att redovisas i ansökan.
Det är viktigt att beakta att Lygnern ingår i vattenförsörjningsplanen för Göteborg. Riskbedömningen bör utökas och mer detaljerat gå in på användning av Lygnern som dricksvattentäkt. Det bör även göras en fördjupad bedömning avseende livslängden på ledningarna.	Beaktas vid framtagandet av ansökan och teknisk beskrivning och liten MKB/MKB.
I framtiden kan det bli ett vattenskyddsområde för hela Lygnern. Uttag av råvatten kan bli aktuellt på flera ställen i sjön och detta får inte försvåras.	Som underlag till framtagandet av liten MKB/MKB avser Teknik- och serviceförvaltningen ta fram en bedömning av den mikrobiologiska påverkan i Lygnern vid ett eventuellt läckage från de planerade sjöledningarna och vid eventuell katastrofbreddning från pumpstationer. Befintlig riskbedömning kommer att revideras bl.a. med avseende på resultatet från den mikrobiologiska utredningen. Beaktas vid framtagandet av ansökan och teknisk beskrivning och liten MKB/MKB.

Om en katastrofbräddning t.ex. skulle hända en gång per 10 år så skulle det kunna få allvarliga konsekvenser för dricksvattenförsörjningen.	Katastrofbräddning bedöms ske högst 1 gång per 11-50 år.
Riskbedömningen bör kompletteras med uppgifter om risker med patogener och om det är en stor risk som kan påverka dricksvattenuttag. Denna risk behöver tydliggöras. Vissa patogener kan vara farliga även i små mängder.	Se kommentar ovan.
Att konsekvens och risk för driften behöver visas tydligt beträffande varför det inte är någon risk.	Beaktas i samband med revidering av riskbedömningen.
Att avseende strandskydd i prövningen ska sökanden kunna visa att det finns särskilda skäl men det behöver inte formellt yrkas på strandskyddsdispens.	Särskilda skäl kommer att redovisas i ansökan.
Påverkan, miljöeffekter och konsekvenser ska vara tydliga i MKB:n (6 kap 2 §) och att upplägget bör anpassas efter detta. Naturvårdsverket har en vägledning. Även förslag till försiktighetsåtgärder, övervakning och kontrollprogram för verksamhet enligt 9 kap och 11 kap. ska vara med. Kulturmiljön ska redovisas MKB:n.	Beaktas vid framtagandet av liten MKB/MKB.
Synpunkter på samrådsunderlaget, sammanfattning	Sökandens kommentar
Länsstyrelsen framförde att en bedömning av betydande miljöpåverkan inte tagits med i samrådsunderlaget och att underlaget behöver kompletteras med detta.	Reviderat samrådsunderlag med bedömning av att Marks kommuns inte anser att verksamheten/åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, sändes in via e-post till länsstyrelsen den 18 december 2020.
Länsstyrelsen hade inga synpunkter avseende redovisad samrådsrets.	-

Tabell 2. Samhällsbyggnadsförvaltningens synpunkter.

Synpunkter kommande ansökan, sammanfattning	Sökandens kommentar
Det bör studeras hur strömmarna går i sjön (gällande spridning av patogener).	Som underlag till framtagandet av liten MKB/MKB avser Teknik- och serviceförvaltningen ta fram en bedömning av den mikrobiologiska påverkan i Lygnern vid ett eventuellt läckage från de planerade sjöledningarna och vid eventuell katastrofbreddning från pumpstationer. Om det i samband med framtagandet av bedömning av den mikrobiologiska påverkan finns ett behov av att reda ut strömningsförhållanden i Lygnern kommer en sådan att utföras.
Att det inte är riskfritt med de befintliga enskilda avloppen. Sjön påverkas även av betande djur. Det är viktigt att alla patogenkällor kommer upp, men att dessa källor finns redan nu.	-
Att man även kan skicka ett SMS till de boende om att man ska minska förbrukningen av vatten vid en driftstörning i pumpstationerna.	-

4.1 Komplettering av samrådsunderlag

Reviderat samrådsunderlag¹ med bedömning av att Marks kommuns inte anser att verksamheten/åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan sändes in via e-post till länsstyrelsen den 18 december 2020², bilaga 8.

5 Skriftligt samråd och annonser

I det fortsatta skriftliga samrådet användes det reviderade samrådsunderlaget som skickades in till länsstyrelsen den 18 december 2020.

Inbjudan till samråd lades upp på Marks kommuns hemsida 2020-12-16--2021-04-12, bilaga 4.

Inbjudan till samråd för allmänheten infördes via annons i Göteborgs Posten, Mark Bladet och Borås Tidning den 16 december 2020, bilaga 5.

Under samrådsförfarandet har inget öppet allmänt samrådsmöte avhållits.

Det har tyvärr förekommit två olika versioner av samrådsunderlaget. En version daterad 2020-10-29 reviderad 20-12-11 och en daterad den 2020-10-29 reviderad 20-12-10. Den första har varit med i utskick till myndigheter, särskilt berörda och allmänhet. Den senare har legat upplagd på kommunen hemsida.

Skillnaden i de olika underlagen är:

Ändrad rubrik och ändrat namn på projektledaren på framsidan samt ändrat namn på kontaktperson på sidan 4, se översikt tabell 3 nedan. Observera om namnet på kontaktpersonen inte var ändrat i den version som låg på hemsidan, så rätt namn på kontaktpersonen (Viktor Larsson) har angetts på hemsidan. Skillnaden bedöms inte ha någon betydelse för samrådet och dess genomförande.

Tabell 3. Översikt skillnader i versioner i det reviderade samrådsunderlaget.

Version	Rubrik	Kontaktperson
Daterad 2020-10-29 reviderad 2020-12-11.	Sjöledning i Lygnern samt pumpstationer i Flohult och Dyrenäs. Undersöknings- och avgränsningssamråd enligt 6 kap miljöbalken med särskilt berörda och övriga myndigheter. Marks kommun, Teknik- och serviceförvaltningen. Ansökan om tillstånd enligt 9 och 11 kap miljöbalken. Fastighetsbeteckningar Sätilla S:2, S:3 m.fl., Marks kommun	Viktor Larsson, projektledare
Daterad den 2020-10-29 reviderad 2020-12-10	Undersöknings- och avgränsningssamråd enligt 6 kap miljöbalken med särskilt berörda och övriga myndigheter Marks kommun, Teknik- och serviceförvaltningen. Ansökan om tillstånd enligt 9 och 11 kap miljöbalken. Fastighetsbeteckningar Sätilla S:2, S:3 m.fl., Marks kommun	Karin Ahlgren, projektledare

¹ Även reviderad riskbedömning bilades underlaget.

² Länsstyrelsen ville via e-post den 8 januari säkerställa att kompletteringen inte utgjorde samrådsredogörelsen. Svar via e-post att det som skickats in är en komplettering av samrådsunderlaget. Samrådsredogörelsen kommer senare.

5.1 Myndigheter

Skriftligt samråd har hållits med följande myndigheter och organisationer, e-post 2020-12-17, bilaga 6:

- Göteborgs stad, Kretslopp och vatten
- Göteborgsregionen
- Havs- och vattenmyndigheten
- Naturvårdsverket
- Kungsbacka kommun
- Lygnerns vattenråd
- Lygnernregionens FVOF (brev 2020-12-17).

5.2 Enskilda särskilt berörda och organisationer

Skriftligt samråd via brev har hållits med fastighetsägare för de fastigheter där VA-ledningarna planeras att förläggas samt till fastighetsägare för fastigheter där pumpstationerna planeras att uppföras, brev 2020-12-17, bilaga 7.

Kompletterande skriftliga samråd har hållit med fastighetsägare till fastigheter med bostäder på ett avstånd av 50 meter eller närmare från de områden inom vilka pumpstationer planeras att uppföras, brev 2021-02-24, bilaga 9, samt med vägförening³ som berörs av förläggningen av ledningen fram till planerad pumpstation i Flohult, brev 2021-03-03, bilaga 10.

6 Sammanställning av inkomna yttranden

6.1 Myndigheter

I tabell 4-8 nedan redovisas de yttranden som inkommit myndigheter. Yttrandena bifogas i sin helhet i bilaga 11-16.

Tabell 4. Inkomna e-postmeddelanden från Naturvårdsverket samt Havs- och vattenmyndigheten. Bilaga 11 och 12.

Myndighet	Datum Diarienummer	Sammanfattning	Sökandens kommentar
Naturvårdsverket.	2020-12-21 NV-09608-20.	Naturvårdsverket avstår från att lämna synpunkter i rubricerat ärende.	-
Havs- och vattenmyndigheten.	2020-12-28 Havs dnr 04481-2020.	Myndigheten avstår från att lämna synpunkter på underlaget.	-

Tabell 5. Inkommit yttrande från Göteborg stad, Kretslopp och vatten. Bilaga 13.

Myndighet	Datum Diarienummer	Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar
Göteborg Stad, Kretslopp och Vatten.	2021-01-21 Diarienummer 0964/20	Kretslopp och vatten delar inte bedömningen att de mikrobiologiska riskerna med en sjöförlagd spillvattenledning är minimala. År 2019 utfördes en studie angående mikrobiologisk påverkan på Lygnern, vilket presenterats i tidigare samråd kring sjöledning (PM: Mikrobiologisk påverkan i Lygnern av avloppsutsläpp från Marks kommun, (Tyréns). I detta PM modelleras konsekvenserna av scenarion för läckage och haveri på en sjöförlagd spillvattenledning.	Som underlag till framtagandet av liten MKB/MKB avser Teknik- och serviceförvaltningen ta fram en bedömning av den mikrobiologiska påverkan i Lygnern vid ett eventuellt läckage från/eller brott på (totalt haveri) de planerade sjö-

³ Kvarnadalens samfällighetsförening.

		Kretslopp och vatten anser att det bör göras en utförligare riskbedömning, som inkluderar värdering av Lygnern som råvattentäkt. Både resultat från ovan nämnda PM (Tyréns), och utifrån en generell bedömning av bräddning mm av spillvatten, pekar på att Riskbedömningen (WSP) som bilaga i samrådsdokumentet är schematisk och tar för lätt på de mikrobiologiska riskerna. Riskerna för att läckage eller totalt haveri ska ske är förmodligen ganska små, men konsekvenserna kan bli märkbara, även vid ett litet läckage.	ledningarna och vid eventuell katastrofbräddning från pumpstationer. Befintlig riskbedömning kommer att revideras bl.a. med avseende på resultatet från den mikrobiologiska utredningen.
		Kretslopp och vatten saknar beskrivning av hur det säkerställs att även mindre läckage på sjöledningen upptäcks. Detta bör beskrivas i framtida remissunderlag, med val av teknik, beskrivning av mätinstrument, funktion, precision i mätning, tillsammans med rutiner för kontroll/kalibrering av mätare. Enligt PM från Tyréns kan även ett läckage på 1% av pumpat spillvatten ge en märkbar mikrobiologisk påverkan, och tekniken för läckagemätningen bör uppfylla kravet att detektera läckage av mindre än 1% av flödet i spillvattenledningen.	Synpunkterna kommer att beaktas i samband med framtagandet av den tekniska beskrivningen.
		Kretslopp och vatten rekommenderar fast installerade reservaggregat på pumpstationerna.	Beaktas vid framtagandet av ansökan och teknisk beskrivning och liten MKB/MKB.
		I kommande underlag bör även larmklassen för övervakning i pumpanläggningarna, och vilka funktioner som avses för de olika larmklasserna, beskrivas mer detaljerat. Där bör även ingå rutin för frekvent tillsyn av batteribackup i styrskåp, för att säkerställa funktionen.	Beaktas vid framtagandet av ansökan och teknisk beskrivning och liten MKB/MKB.
		Marks kommun har tagit fram en beredskapsplan för störningar i systemet, vilken bör bifogas i framtida remissunderlag. Beredskapsplanen bör inkludera hantering av tex haveri på sjöledningen, där hela ledningen behöver läggas om. Även en insatsplan för en snabb lagning av sjöledningen bör finnas.	Beaktas vid framtagandet av ansökan och teknisk beskrivning och liten MKB/MKB.
		Kretslopp och vatten önskar även fortsatt vara remissinstans i ärendet.	Det är domstolen som avgör detta och skickar ut ansökan med tillhörande bilagor till de som anses ska vara remissinstans. Teknik- och serviceförvaltningen har inget emot att Kretslopp och vatten är remissinstans i ärendet.

Tabell 6. Inkommit yttrande från Kungsbacka kommun, Förvaltningen för Teknik. Bilaga 14.

Myndighet	Datum Diarienummer	Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar
Kungsbacka kommun, Förvaltningen för Teknik	2021-01-21 TE 2020-01263	Säkerhet	
		Följande tycker vi är extra viktigt: <ul style="list-style-type: none"> Att pumpstationerna förses med fast reservkraft. Det är motiverat på grund av Lygnern status som vattentäkt samt att 	Beaktas vid framtagandet av ansökan och teknisk beskrivning och liten MKB/MKB.

		det inte är sällan som strömavbrott sammanfaller med vädersituationer det är olämpligt att ge sig ut i.	
		<ul style="list-style-type: none"> Eventuellt läckage från ledningen till Lygnern ska kunna mätas. Det är av stor vikt att ha kontroll på även små läckage. I PM "Mikrobiologisk påverkan i Lygnern av avloppsutsläpp från Marks kommun" av Johan Åhström, Tyrens framgår att: "Redan vid ett kontinuerligt läckage på 1% av ledningens totalflöde kan belastningen av patogener bli lika stor som den in dagsläget är från Sätilla reningsverk vid normalflöde." 	Beaktas vid framtagandet av ansökan och teknisk beskrivning och liten MKB/MKB.
		Önskan om förtydliganden	
		<p>Avseende risker:</p> <ul style="list-style-type: none"> Underlaget anger att "Katastrofbräddning till Lygnern kommer endast att riskera ske vid extrema krissituationer." Vad räknas som katastrofbräddning? Kan ni ge exempel på extrem krissituation? Vid vilka situationer kommer bräddning accepteras? 	Detta är beskrivet i samrådsunderlaget ⁴ , men kommer att förtydligas i ansökan med tillhörande dokument.
		<ul style="list-style-type: none"> Reservkapacitetsmagasin dimensioneras för ca två dygns stillestånd vid normalflöde. Vad räknas som ett normalflöde? Inräknas endast spillvatten? Beräknas inläckage till noll? Är normalflödet beräknat efter dagens PE eller har höjd tagits för framtida anslutningar (20%)? 	Beaktas vid framtagandet av ansökan och teknisk beskrivning och liten MKB/MKB.
		<ul style="list-style-type: none"> Vilka larm räknas som A-larm? 	Kommer att redovisas i teknisk beskrivning.
		<ul style="list-style-type: none"> Om slamsugning behöver göras av pumpsump eller reservkapacitetsvolym kallas slamsugningsentreprenör in, som enligt avtal ska utföra akut åtgärd inom 3 timmar. Om en pumpstation står still längre än två dygn räcker det då att spolbil tömmer reservoaren för att inte riskera bräddning? Vi vill veta uthålligheten för ett sådant förfarande. Om det krävs att en ny ledning läggs så kan det ta månader att åtgärda. 	Beaktas vid framtagandet av ansökan och teknisk beskrivning och liten MKB/MKB.
		<ul style="list-style-type: none"> Stämmer vårt antagande att larm för tryck innebär att ni får reda på tryckförändringar i sjöledningen och därmed får ni reda på läckage? Hur små läckage kan ni upptäcka med denna metod i så fall? 	Kommer att redovisas i teknisk beskrivning.
		<ul style="list-style-type: none"> Vi saknar information om en handlingsplan för hur ni ska gå till väga om en ny sjöledning akut behöver anläggas, i det fall ett allvarligt brott som inte går att laga skulle uppstå på ledningen. 	Beaktas vid framtagandet av ansökan och teknisk beskrivning och liten MKB/MKB.

⁴ Bl.a. beskrivet i bilaga 3, sidan 2, i samrådsunderlaget.

		<ul style="list-style-type: none"> Hur ser den långsiktiga planeringen ut för anslutning till sjöledningen? 	Beaktas vid framtagandet av ansökan och teknisk beskrivning och liten MKB/MKB.
		<ul style="list-style-type: none"> Är sjöledningens mantel tät och därmed förhindrar att avloppsvatten kan läcka ut i sjön vid ett eventuellt brott på ledningen i manteln? 	Kommer att redovisas i Teknisk beskrivning.
		<ul style="list-style-type: none"> Vi saknar en beskrivning på hur skarvarnas täthet i sjöledningen kontrolleras. 	Kommer att redovisas i Teknisk beskrivning.
		<p>Avseende långsiktig planering:</p> <ul style="list-style-type: none"> Det är bra att Lygnerns avrinningsområde saneras från enskilda avlopp. Finns det planer att även sanera byar väster om Dyrenäs? 	Nej. Det enda område som tas upp i gällande Va-plan är Tostareds kulla som bedöms som enskilt VA-område.

Tabell 7. Inkommit yttrande från Göteborgs Regionen Miljö och samhällsbyggnad. Bilaga 15.

Myndighet	Datum Diarienummer	Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar
Göteborgs Regionen Miljö och samhällsbyggnad	2021-01-22 dnr: 2021-00016	I Vattenförsörjningsplan för Göteborgsregionen, uppdaterad 2020, pekas Lygnern ut som en prioriterad vattenresurs på regional nivå, med potential att försörja flera kommuner med råvatten för ordinarie vattenförsörjning och/eller reservvatten. För att säkra en långsiktigt trygg och säker vattenförsörjning i Göteborgsregionen vill GR därför betona behovet av hög säkerhet gällande verksamheter i och vid Lygnern.	Beaktas vid framtagandet av ansökan och teknisk beskrivning och liten MKB/MKB.
		För att uppnå detta behöver nytta och risker med en sjöledning utredas grundligt, och jämföras med nytta och risker med alternativ hantering. Även möjlig framtida exploatering i området, som en konsekvens av utbyggda VA-ledningar, bör komplettera riskbilden. Om en sjöledning bedöms befogad måste tillräckliga riskhanteringsåtgärder genomföras för att minimera konsekvenserna av identifierade riskhändelser	Som underlag till framtagandet av liten MKB/MKB avser Teknik- och serviceförvaltningen ta fram en bedömning av den mikrobiologiska påverkan i Lygnern vid ett eventuellt läckage från de planerade sjöledningarna och vid eventuell katastrofbreddning. Riskbedömningen kommer att revideras bl.a. med avseende på resultatet från den mikrobiologiska utredningen.

Tabell 8. Inkommit yttrande från Kungsbacka kommun Bygg- och miljöförvaltningen. Bilaga 16.

Myndighet	Datum Diarienummer	Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar
Kungsbacka kommun Bygg- och miljöförvaltningen	2021-01-22 dnr saknas	Lygnern – Fjärås Bräcka är Kungsbacka kommuns huvudvattentäkt och försörjer mer än 65 000 personer med dricksvatten. Vattenverket är utsett som riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning av Havs och Vattenmyndigheten. Förvaltningen för Miljö & Hälsoskydd ser därför positivt på att enskilda avlopp inte längre kommer att släppa ut i Lygnern. Risken för Lygnern som vattentäkt är större än om man valt att lägga ledningen på land. Förvaltningen för Miljö & Hälsoskydd önskar att ansökan kompletteras med vad som händer långsiktigt med ledningen,	Beaktas vid framtagandet av ansökan och teknisk beskrivning och liten MKB/MKB. Rutiner kommer att finnas för att fortlöpande kontrollera att utrustning m.m. för drift och kontroll hålls i gott skick, för att förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön. Teknik- och serviceförvaltningen kommer fortlöpande och systema-

		risker över tid och när ledningen når slutet på sin hållbarhet – hur kommer detta hanteras?	tiskt undersöka och bedöma riskerna med verksamheten från hälso- och miljösynpunkt.
		Miljö & Hälso- och skydd anser också att det bör framgå en tydlig jämförelse av riskerna för vattentäkten Lygnern – Fjärås bräcka med den planerade sjöledningen jämfört med en ledning dragen på land.	Beaktas vid framtagandet av ansökan och liten MKB/MKB.
		I handlingarna nämns inte att Rolfsån nedströms de planerade åtgärderna är Natura 2000 område. Det bör framgå om och i så fall hur det planerade åtgärderna skulle kunna påverka Natura 2000 området.	Beaktas vid framtagandet av ansökan och liten MKB/MKB.

6.2 Särskilt berörda, organisationer och allmänhet

Efter förfrågan⁵ har samrådsbrev och samrådsunderlag skickat ut till Arvid Eklund, Lennart Frisch, Sandy Persson och Ralph Håkansson se bilaga 18, 19, 22 och 36.

6.2.1 Organisationer

I tabell 9 nedan redovisas de yttrande som inkommit från Lygnerns vattenråd, yttrandet bifogas i sin helhet, bilaga 25.

Tabell 9. Yttrande från Lygnerns vattenråd 2021-01-22. Bilaga 25.

Yttrande från/ datum	Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar
Lygnerns Vattenråd. 2021-01-22.	<p><u>Yttrande.</u></p> <p>Lygnerns vattenråd arbetar genom samverkan med olika organisationer för rent vatten och levande vattenmiljöer, och på så sätt för långsiktig hållbar utveckling. Vattenrådet ser därför åtgärder som kan minska risken för föroreningar av vattenmiljöer som positiv.</p> <p>Lygnern är av flera anledningar en mycket känslig sjö. Den är vattentäkt för Kungsbacka kommun och är en näringsfattig sjö med känsligt sjöekosystem. Dessutom är de långgrundna stränderna vid Flohult och Sättilasand både ekologiskt känsliga och mycket viktiga för rekreation både lokalt och för ett större område. På stränderna vid Sättilasand växer den starkt hotade våtmarksväxten (EN) borstsäv längs delar av stranden. Arten är mycket känslig för igenväxning och övergödning och indikerar en artrik miljö med andra ovanliga arter. På gamla strandtallar finns rödlistade reliktböcken (NT) som är mycket ovanlig i Västsverige.</p> <p>Känsligheten gör att utsläpp inte får ske och det får därför inte göras besparingar kring åtgärder för att förebygga utsläpp och minimera risker. Om vi tolkar förslaget rätt innebär det att utsläpp av orenat avlopp kan ske uppemot varje årtionde. Frågan är om detta kan anses utgöra en förbättring och hur säkerheten kan ökas? Det kan även motivera till att en helt markförlagd ledning behöver utredas på motsvarande sätt som det sjöförlagda förslaget. Det är svårt att ta ställning till alternativa dragningar på land då alternativet inte är tydligt redovisat.</p> <p>Vattenrådet betonar vikten av att alla inkomna synpunkter tas upp och ber att de återkopplas så att alla kan ta del av dem och se vilka svar de får.</p>	Beaktas vid framtagandet av ansökan och liten MKB/MKB.

6.2.2 Särskilt berörda och allmänhet

I tabell 10-24 nedan redovisas de yttranden som inkommit från särskilt berörda och allmänheten samt kommunikation med särskilt berörda och allmänheten.

Yttrandena och svar bifogas i sin helhet bilaga 17-44.

⁵ Dessa personer ingick inte i de fastighetsägare som i ett första skede bedömts som särskilt berörda. Lennart Frisch har senare blivit ombud för flera av de fastighetsägare som bedömts som särskilt berörda. Ralph Håkansson har i ett senare skede bedömts som särskilt berörd då han är fastighetsägare till en fastighet med bostäder på ett avstånd av 50 meter eller närmare de områden inom vilka pumpstationer planeras att uppföras.

	<p>angivna buller- och luktkällor, och det på en plats som dels är ett fritidshusområde, dels idag inte har minsta lukt- eller bullerkälla. Åtagna försiktighetsmått är långt från kraven enligt miljöbalkens 2 kap. 3§. Ej heller frågan om vibrationer, med bl.a. eventuella risker för sprickbildningar i byggnader till följd av föreliggande geologi, eller frågan om damning under arbetets gång är upptaget i underlagen.</p>	
	<p>13. Ingen dokumentation finns i underlagen som visar på att de tänkta åtgärderna med en till del sjöförlagd ledning bryter mot "försämringsförbudet" i enlighet med den s.k. Weser-domen. Underlaget pekar istället på att just detta kommer att uppkomma, och inte minst genom den höga risken för såväl ledningsbrott i sjön som s.k. nödlägesbreddning med direkt tillförsel av avlopp till sjön.</p> <p>I underlaget beaktas inte heller att en omprövning avseende "moderna miljövillkor" för Lygnern, och Rolfsåns samlade avrinningsområde, måste påbörjas i princip parallellt med här aktuellt mål, och att syftet med åtgärder är att förbättra förhållandena i avrinningsområdet, och inte tvärtom.</p>	<p>En bedömning av miljö kvalitetsnormer kommer att redovisas i kommande MKB.</p> <p>Omprövning av "moderna miljövillkor" avser befintliga tillståndspliktiga vattenverksamheter för produktion av vattenkraftsel och berör således inte den sökta verksamheten.</p> <p>Teknik- och serviceförvaltningen förutsätter att Mark och miljödomstolen i aktuellt mål (och även i andra mål som prövas av domstolen) meddelar villkor som är "moderna".</p>

Tabell 13. Inkommit yttranden från Lennart Frisch och ytterligare 24 personer 2021-02-07, bilaga 27.

Yttrande från/ datum	Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar
Lennart Frisch samt 24 personer till 2021-02-07.	<p>Skrivelse samt fullmakter för Lennart Frisch att företräda 24 personer.</p> <p>Anser inte att samrådsunderlaget innehåll inte uppfyller kraven enligt 8 och 9 §§ miljöbedömningsförordningen</p> <p>Uppmanar kommunen, och begär också att så sker, att se till att ett meningsfullt samråd hålls med oss som sakägare, d.v.s. "de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten eller åtgärden", med underlag enligt vad regelverken (miljöbedömningsförordningens 8 och 9 §§ och miljöbalkens 6 kap. 31 §) säger ovan, innan fortsatta steg tas i samrådsprocessen.</p> <p>Föreslår att kommunen initialt och skyndsamt bjuder in till en öppen diskussion om vad som avses ansökas om, och att det vid det tillfället ges svar på de punkter där vi i vår tidigare skrivelse pekat på brister och andra oklarheter, alternativt att det för dessa punkter redovisas en rimlig tidplan för när så ska ske, och att detta i så fall avser en tidpunkt i god tid innan samrådet avslutas.</p> <p>Vill även få del av diverse handlingar.</p>	Svar lämnat via e-post till Lennart Frisch 2021-02-12. Bilaga 28.

Tabell 14. Inkommit yttranden från Lennart Frisch⁷ och ytterligare 24 personer 2021-02-12, bilaga 29.

Yttrande från/ datum	Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar
Lennart Frisch samt 25 personer till 2021-02-12.	<p>Vi önskar skyndsamt ta del av alla de handlingar som vi ännu inte fått del av.</p> <p>Vi förutsätter också att ni kan delge oss det utan kostnad och med samma skyndsamhet som typiskt länsstyrelser och mark- och miljödomstolar brukar göra, d.v.s. omgående och per e-post. Här använd e-post kan nyttjas.</p>	<p>Svar lämnat via e-post till Lennart Frisch 2021-02-19, bilaga 31.</p> <p>Teknik- och servicenämndens diarium skickade mail till Lennart Frisch den 18 februari 2021 att begärda</p>

⁷ Lennart Frisch företräder även via fullmakter 24 fastighetsägare i Flohult.

	<p>För tydliggörande så handlar det om följande handlingar: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 13, 14, 16, 25, 26 samt eventuella senare dokument. Om det finns ytterligare dokument än de här numrerade som är upprättade i ärendet och som vi inte fått del av önskas även dessa skyndsamt delfås.</p> <p>Jag önskar också skyndsamt få ett förtydligande av vad som i er skrivelse avses med ”Således kommer det inte att hållas ett samrådsmöte med er” i förhållande till bl.a. lydelsen i miljöbalkens 6 kap. 31§ att ” Avgränsningssamrådet ska påbörjas och samrådsunderlaget lämnas i så god tid att det ger utrymme för ett meningsfullt samråd innan verksamhetsutövaren utformar miljökonsekvensbeskrivningen och den slutliga tillståndsansökan”.</p> <p>Ifråga om botten-scanningen så anger ni att den är del av en ”datamodell”. Den är också ett underlag som utgör del av nu aktuell prövning. Varje datamodell har möjlighet att ge en output. I detta fall handlar det således helt enkelt om en output som innebär en redovisning av resultatet av botten-scanningen vad avser just bottenförhållandena på ett sätt att för ärendet nödvändiga slutsatser kan dras. Detta krävs för ärendet och aktuell prövning. Och då - som vi angivit - särskilt avseende de strandnära områdena.</p> <p>Ifråga om avtalen som anges i er senaste skrivelse så önskar vi fortsatt ta del av dem, eftersom de utgör del av ärendet och nu aktuell prövning. Vi bedömer inte att de behöver sekretessprövas. Om ni anser att så behöver ske önskar vi en rimlig förklaring, av vem detta i så fall ska göras, och att en sådan i så fall omgående påbörjas. Vi utgår från att ett negativt beslut från er är överklagbart.</p>	<p>handlingar kan hämtas ut mot postförskott.</p> <p>Kompletterande botten-scanning är gjord för delar av sträckan Dyrenäs-Flohult. PM kommer att bifogas teknisk beskrivning eller MKB i ansökan.</p>
--	---	--

Tabell 15. Inkommit yttranden från Lennart Frisch och ytterligare 24 personer 2021-02-15, bilaga 30.

Yttrande från/datum	Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar
Lennart Frisch samt 24 personer till. 2021-02-15.	<p>Utöver önskemålen nedan från i fredags så vill vi få del av den förteckning (adresslista) över till vilka sakägare m.m. som ni menar att ni (eller konsulter som ni anlitat) har skickat brev om (eventuellt olika) samråd, samt ta del av lydelsen av dessa brev. Så även ifråga om eventuella brev avseende t.ex. rådgighet ifråga om vattenområden.</p> <p>Vi vill också veta på vilka grunder som ni anser att sakägarskap föreligger resp. inte föreligger, och då såväl i enlighet med balkens 9. respektive dess 11. kapitel.</p>	<p>Svar lämnat via e-post till Lennart Frisch 2021-02-19. Adresslista bifogad, bilaga 31.</p> <p>Teknik-och serviceförvaltningen kommer i tillståndsansökan att redogöra för vilka som anses vara sakägare. Vilka som slutligen betraktas som sakägare avgörs av domstolen</p>

Tabell 16. E-post konversation med Lennart Frisch 2021-02-24 till 2021-04-07. Bilaga 32

Yttrande från/datum	Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar
Lennart Frisch samt 25 personer till. 2021-02-24 till 21-04-07	E-post konversation med Lennart Frisch. Frågor och svar samt begäran om handlingar samt utskick av handlingar.	Frågor besvarade via e-post. Begärda handlingar har skickats till Lennart Frisch. Bilaga 32b.

6.2.2.3 Ragnar Hallgren

Tabell 17. Inkommit yttranden från Ragnar Hallgren 2021-01-22 och 2021-03-01. Bilaga 24 och 33.

Yttrande från/ datum	Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar	Bilaga
Ragnar Hallgren. 2021-01-22.	<p>I egenskap av markägare till fastighet Flohult 1:45 och en eventuell placering av pumpstation på vår mark.</p> <p>För att inte dela upp vår mark på sjösidan av vägen i två små delar utan behålla en så stor sammanhängande yta som möjligt för framtida bruk vill vi generellt sett att pumphuset placeras på sjösidan av vägen och så långt norr ut mot stranden som möjligt. Om pumphuset måste ligga inom den röda fyrkanten i Figur 4 i det utskickade kompendiet så vill vi att den läggs dikt an den norra begränsningen av fyrkanten på sjösidan av vägen.</p> <p>I mitt sista samtal med representanter för kommunen och Skanska så sa de att det med största sannolikhet handlar om en brunn och inte en pumpstation då man troligen kommer att placera pumpar i respektive hushåll. Har detta förändrats?</p>	<p>Beaktas vid framtagandet av ansökan och teknisk beskrivning och liten MKB/MKB.</p> <p>Teknik- och serviceförvaltningen har diskuterat placeringen med Ragnar i samband med markförhandling.</p>	Bilaga 24
Ragnar Hallgren. 2021-03-01.	<p>Jag skickade tidigare nedanstående mail till dig som svar på ert underlag angående den nya VA-ledningen som kommer att beröra vår fastighet i Flohult 1:45.</p> <p>I underlaget som ni skickat till oss ger ni intryck av att det i princip redan är bestämt att det ska bli en till stora delar i Lygnern förlagd ledning och att en av pumpstationerna ska placeras inom den röda fyrkanten på vår mark vid Flohults strand.</p> <p>Jag har nu förstått att ni inte alls som ni beskriver i era underlag i detta skede kan bestämma hur en kommande VA-ledning ska utföras eller var olika enheter skall placeras m.m. Det mail som jag skickade till er 2021-01-22, aktbilaga 21, utgick från er felaktiga information om förutsättningarna.</p> <p>Utöver detta har jag också förstått att den information som jag då hade fått av er, t.ex. att det med största sannolikhet snarare skulle handla om en brunn och inte en pumpstation, inte stämmer med vad ni framfört i senare skrivelser. T.ex. har ni i en senare skrivelse 2021-02-12 skrivit att ”Samrådet omfattar även pumpstation i Flohult.”</p> <p>I mitt mail till dig ställde jag också en fråga kring detta som jag inte har fått svar på. Jag skulle uppskatta om du kunde svara på den.</p> <p>Det innebär sammantaget att underlaget för ställningstagandena i mitt mail 2021-01-22 inte var korrekt. Mot bakgrund av de uppgifter som vi idag har så gäller nu därför följande för vår fastighet Flohult 1:45.</p> <p>Om en pumpstation skall placeras på vår fastighet, så gäller fortfarande att vi måste få behålla en så stor sammanhängande yta som möjligt för framtida bruk. Utöver det förstår vi inte alls behovet av att placeringen måste vara vid sjön eftersom det måste finnas alternativ där avloppsledningen dras i mark snarare än genom Lygnern.</p> <p>Om en pumpstation måste placeras på vår fastighet, vill vi därför att den placeras så långt bort från Lygnern mot Torråsvägen (landsvägen) som möjligt. Det skulle innebära att den del av vår fastighet som ligger närmast Lygnern och som är den del av fastigheten som vi bedömer har högst potentiellt värde för oss inte alls berörs. Dessutom skulle det innebära att risken för utsläpp från pumpstationen ner i Lygnern och Flohults badplats i princip försvinner.</p>	<p>Beaktas vid framtagandet av ansökan och teknisk beskrivning och liten MKB/MKB.</p> <p>Teknik- och serviceförvaltningen har diskuterat placeringen med Ragnar i samband med markförhandling.</p>	Bilaga 33

	Sammanfattningsvis måste vi därför på grund av att det underlag som vi tidigare har fått av er är felaktigt ändra vårt uttalande nedan om den placering som vi anser vara bäst på vår fastighet. Om en pumpstation skall placeras på vår fastighet skall den placeras så nära Torråsvägen som möjligt och på ett sådant sätt så att vi kan behålla en så stor sammanhängande yta som möjligt av fastigheten för framtida bruk.		
--	--	--	--

6.2.2.4 Kvarnadalens samfällighetsförening

Lennart Frisch företräder genom fullmakt Kvarnadalens samfällighetsförening.

Tabell 18. Inkomna yttranden från Kvarnadalens samfällighetsföreningen 2021-03-11 och 2021-04-09. Bilaga 34 och 44.

Yttrande från/ datum	Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar
Kvarnadalens samfällighetsförening. 2021-03-11. Bilaga 34.	Styrelsen för "Kvarnadalens vägförening" har gett Lennart Frisch fullmakt att företräda föreningen i VA frågan. De flesta av vägföreningens medlemmar har sedan tidigare gett honom fullmakt och då är det naturligt att han även företräder Kvarnadalens Samfällighetsföreningen. Jag noterade dock att ni har angett olika svarstider för de berörda, men jag antar att Lennart Frisch får samma svarsdatum för Samfällighetsföreningen som för övriga berörda, det vill säga 9 april. Bekräfta gärna detta med ett mail.	Bekräftelse skickad 2021-03-11. Bilaga 34.
Kvarnadalens samfällighetsförening genom ombud Lennart Frisch 2021-04-09. Bilaga 44.	<u>E-post</u> Ni har tidigare meddelat oss möjlighet att senast 2021-04-09 inge ett yttrande i ärendet. Till vår huvudskrivelse hör 2 bilagor, d.v.s. denna e-post omfattar totalt 3 dokument. Vi önskar en skyndsam bekräftelse på att alla dokument kommit er tillhanda. <u>Yttrande</u> Synpunkter med anledning av s.k. samrådsunderlag angivet att avse såväl undersöknings- som avgränsningssamråd enligt 6 kap miljöbalken "... med särskilt berörda och övriga myndigheter. <u>1. Grundläggande ställningstagande</u> Bostadsägare i Flohult och Dyrenäs har i en separat skrivelse idag framfört ett stort antal synpunkter i målet, se bilaga 1. Kvarnadalens samfällighetsförening ansluter sig till denna skrivelse i alla delar. <u>2. Kvarnadalens samfällighetsförening</u> Samfällighetsföreningen ansvarar idag för skötseln av den väg som finns inom området för Flohults by, och utför också skötselåtgärder för stranden vid Flohult på uppdrag av Marks kommun. <u>3. Placering av pumphus och avloppsledningar i anslutning till Flohults strand.</u> Lygnern är riksintresseklassad för friluftsliv och naturvård enligt miljöbalkens 3 kap. 6§. Sjön är dessutom försedd med strandskydd på inte enbart landsidan, utan även 300 meter ut i vattnet. Strandskyddet innebär att det föreligger ett särskilt skydd av såväl allmänhetens tillgänglighet och nyttjande, som av den biologiska mångfalden i form av växter och djur på platsen.	Beaktas vid framtagandet av ansökan och teknisk beskrivning och liten MKB/MKB. Tillgängligheten i byggskedet kommer att säkerställas och beskrivas i teknisk beskrivning.

	läge och de höga våghöjderna. På grund av gällande servitut samt ovanstående fakta är nuvarande placering av både badplats och båtplats fast. Vi anser även att alla med servitut för bad och båtplats på Dyrenäs 1:3 har sin fastighet i sådan närhet till den tänkta placeringen av pumphuset att de skall anses vara "särskilt berörda" i frågan. Dessutom kommer omfattande grävarbeten vid installationen ske i absolut närhet till de flesta fastigheter. Nuvarande av kommunen satt gräns om max 50m från pumpstation för att anses som "särskilt berörd" är allt för snäv och bör utökas.	
--	---	--

6.2.2.9 Christine Lindsten Skyman

Tabell 23. Inkommit yttrande från Christine Lindsten Skyman 2021-03-29 och 2021-03-31. Bilaga 42.

Yttrande från/ datum	Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar
Christine Lindsten Skyman. 2021-03-29. Bilaga 42.	Att lägga vattenledning i sjön Lygnern från Sätilla till Dyrenäs är ju inga konstigheter. Däremot undrar jag hur ni lyckats få igenom att lägga avloppsledning i Lygnern med tanke på att detta är en vattentäkt med högsta skyddsklass? Risken för mycket stora störningar i vattenförsörjningen för Kungsbacka vid en större skada på ledningen är ju uppenbar. Får Marks kommun verkligen chansa på att detta inte skulle kunna ske? Hur lyckades ni få Kungsbacka samt länsstyrelsen att godkänna detta som ett planerbart alternativ? Vill gärna se yttranden från dessa intressenter/ instanser hur de ställer sig till planen. Förtydliga också gärna hur alternativ till avloppsrening i form av enskilda minireningsverk för fastigheter i Dyrenäs med sjönära läge har utretts avseende ekonomisk kalkyl. Det skulle ju kunna vara ett säkrare alternativ som ej utsätter vattenskyddsområdet för risk.	Svar skickat 2021-03-29. Bilaga 42.
Christine Lindsten Skyman. 2021-03-31. Bilaga 42	Tack för info. Även om förläggningen planeras utanför Kungsbackas vattenskyddsområde är det ett faktum att förläggningen planeras i Marks vattenskyddsområde. Och som bekant finns det inga fysiska gränser mellan kommunernas vattenskyddsområden i Lygnern. Jag förstår intressekonflikten mellan att förse Dyrenäs och Flohult med säkert vatten och kommunal avloppsrening utifrån politiska beslut. Men det oroar mig att man från politiskt håll inte initialt verkar ha beslutat om begränsande villkor för VA utbyggnad som inkluderar kommunens mycket stora samhällsansvar för att bibehålla säkerheten hos en mycket stor och vattentäkt som även skulle kunna utgöra nödvattentäkt för delar av Marks kommun. Olyckor eller sabotage skulle kunna leda till en vattenkatastrof. Det hade sparat mycket pengar om man från början hade villkorat vilka alternativ till avloppsförläggningar som kan utredas. Jag har svårt att se hur länsstyrelsen eller VAKA skulle kunna ge undantag för en avloppsförläggning i Lygnern. Det är 2021, krismedvetandet har ökat markant	

6.2.2.10 Bostadsägare i Flohult och Dyrenäs

Tabell 24. Inkommit yttrande från bostadsägare i Flohult och Dyrenäs 2021-04-09, bilaga 43.

Yttrande från/datum	Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar
Bostadsägare i Flohult och Dyrenäs 2021-04-09.	Ni har tidigare meddelat att personer i området som ni unilateralt utpekat som sakägare i området, har getts tid till senast 2021-04-09 att inge yttrande i ärendet. Ni har därefter i e-post angivit att även övriga aktuella fullmaktsgivare, även de sakägare, ges möjlighet att senast 2021-04-09 inkomma med yttrande i ärendet.	Teknik-och seviceförvaltningen har inte pekat ut eller godtagit vilka som anses vara sakägaren. Teknik-och seviceförvaltningen kommer i tillståndsansökan redogöra för vilka som anses vara

	<p><u>9. Särskilda kommentarer på kommunens underlag</u></p> <p>Här görs en lång genomgång av samrådsunderlaget inklusive bilagor med citat och kommentarer. Detta sammanfattas inte här men finns med i sin helhet i bilaga 43.</p> <p><u>10. Ytterligare signatärer</u></p> <p>Marks kommun har, så som ovan kunnat konstateras, inte bemödat sig om att ens göra kunskapen om det aktuella projektet tillgängligt för de direkt berörda sakägarna i form av bostadsägare på de aktuella platserna - d.v.s. sådana som vi som undertecknat denna skrivelse genom fullmakter.</p> <p>Än mindre har kommunen bemödat sig om att göra saken känd för den berörda allmänheten, vilken i detta fall är mycket omfattande till följd av att ett flertal natursköna platser, inkl. badstränder, kraftigt negativt kommer att påverkas med de planer på strandnära pumpstationer och en till del sjöförlagd avloppsledning som finns.</p> <p>För att i detta skede ändå visa för kommunen att planerna med en till del sjöförlagd ledning möter stora protester från stora grupper av personer med nära knytning till Lygnern, bifogas här för kännedom en kompletterande inledande förteckning över direkt berörda personer som motsätter sig en sjöförlagd ledning, se bilaga 4. Fler kommer senare att tillföras ärendet inför den fortsatta behandlingen.</p> <p><u>11. Sammanfattande begäran</u></p> <p>Vi begär att:</p> <ol style="list-style-type: none"> Ingen del av avloppsledningen får läggas sjöförlagd. En eventuell pumpstation vid Flohult måste förläggas så långt bort från såväl bostäder som Lygnern som möjligt, och får absolut inte läggas i lo-vart om bostäder. Eventuella pumpstationer vid Dyrenäs måste förläggas så långt bort från såväl bostäder som Lygnern som möjligt, och får absolut inte läggas i lo-vart om bostäder. Följande skyndsamt genomförs: - redovisningar av helt markförlagda alternativ, inkl. deras kostnads- och miljökonsekvenser, <ul style="list-style-type: none"> - framtagande av även övriga olika begärda kompletterande och korrigerade underlag, inte minst ifråga om riskbedömning, för alla potentiellt möjliga ledningssträckningar, även de enbart landbaserade - genomförande av ett meningsfullt samråd inkl. dialog. Under pandemitider kan det inledas via t.ex. Teams, Zoom, Skype eller motsvarande och så även ifråga om vad som vi i övrigt tar upp i skrivelsen ovan. Det som tas upp i Kvarnadalens samfällighetsförening också ska uppfyllas. 	
--	---	--

6.3 Hantering av inkomna synpunkter mm

Inkomna synpunkter kommer att beaktas vid det fortsatta arbetet med framtagande av ansökan med tillhörande dokument såsom teknisk beskrivning samt liten MKB/MKB.

Följande ytterligare utredningar har genomförts eller kommer att genomföras:

- Kompletterande bottenfaunaundersökningar.
- Kompletterande botten scanning (del av sträckan mellan Dyrenäs och Flohult).
- Naturvärdesinventeringar vid landfästena för sjöledningarna.
- Riskmodellering av mikrobiologisk smittspridning vid eventuellt läckage, ledningsbrott samt katastrofbreddning.

- Utredning om eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormer.
- Revidering av riskbedömning.
- Arkeologisk förstudie

7 Övrigt

Riskhantering är en löpande process där risker identifieras, analyseras och värderas. Som nämnts ovan i stycke 5.4 har/kommer ytterligare utredningar genomföras innan ansökan med tillhörande dokument såsom teknisk beskrivning samt miljökonsekvensbeskrivning lämnas in. Riskbedömning kommer därför att revideras innan ansökan lämnas in.

I tidigare redovisad riskbedömning har en återkommande felbenämning använts avseende hur sannolikhet/frekvens klassificeras för när olika händelser kan inträffa. Felbenämningen består av att det återkommande står minst 1 gång istället för högst 1 gång framför tidsintervallen 51-100 år, 11-50 år och 1-10 år, se gulmarkeringar i tabell 1 före rättelse nedan hämtad från riskbedömningen. I tabell 1 efter rättelse har detta justerats. Samma justeringar gäller för matriserna i tabell 3, 6 och 15 i riskbedömningen.

Tabell 25. Kriterier för klassning av sannolikhet/frekvens. Före rättelse.

Sannolikhet/frekvens		Kommentar
1. Mycket liten sannolikhet.	Minst 1 gång på 51-100.	Händer 1 gång på mer än var 50:e år men mindre än var 100:e år.
2. Liten sannolikhet.	Minst 1 gång per 11-50 år.	Händer 1 gång på mer än var 10:e år men mindre än var 50:e år.
3. Sannolik.	Minst 1 gång per 1-10 år.	Händer 1 gång på mer än 1 år men mindre än var 10:e år.
4. Mer sannolik.	1 gång per 1 månad - < 1 år.	Händer 1 gång på mer än 1 månad men mindre än varje år.
5. Mycket sannolik.	Minst 1 gång per månad.	Händer minst 1 gång varje månad.

Tabell 26. Kriterier för klassning av sannolikhet/frekvens. Efter rättelse.

Sannolikhet/frekvens		Kommentar
1. Mycket liten sannolikhet.	Högst 1 gång på 51-100.	Händer 1 gång på mer än var 50:e år men mindre än var 100:e år.
2. Liten sannolikhet.	Högst 1 gång per 11-50 år.	Händer 1 gång på mer än var 10:e år men mindre än var 50:e år.
3. Sannolik.	Högst 1 gång per 1-10 år.	Händer 1 gång på mer än 1 år men mindre än var 10:e år.
4. Mer sannolik.	1 gång per 1 månad - < 1 år.	Händer 1 gång på mer än 1 månad men mindre än varje år.
5. Mycket sannolik.	Minst 1 gång per månad.	Händer minst 1 gång varje månad.